

Lagerbladet

Ö S T H A M M A R 2 • 2009

En tidning till alla hushåll i Östhammars kommun från Svensk Kärnbränslehantering AB

Berget avgjorde

Sid 4

Första grannträffen efter platsvalet

Sid 20–21

Lagerbladet är Svensk Kärnbränslehantering AB:s externa informationstidning. Den vänder sig i första hand till kommuninvånarna i Östhammars och Oskarshamns kommuner, där SKB har anläggningar. Tidningen ges ut i två lokala editioner, en för varje kommun, tre, fyra gånger per år. I Östhammars kommun har SKB sin anläggning SFR, slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall i Forsmark, och det är också här som SKB vill bygga ett kärnbränsleförvar för Sveriges använda kärnbränsle.

Redaktör: Moa Lillhonga-Åberg, SKB i Forsmark, Stora Asphällan 8, 742 94 Östhammar
Telefon 0173-883 82
E-post: moa.lillhonga-aberg@skb.se
www.skb.se/forsmark
I redaktionen ingår också Anna Wahlstéen, Oskarshamn, och Inger Brandgård, Stockholm.

Ansvarig utgivare: Carl Sommerholt

Huvudkontor:

SKB, Box 250, 101 24 Stockholm.
Telefon 08-459 84 00, www.skb.se
Lagerbladet produceras i samarbete med Intellecta Infolog.

ISSN 1651-8683

Detta nummer av Lagerbladet delas också ut till cirka 2 000 hushåll i delar av Tierps kommun och cirka 700 hushåll i Uppsala kommun. Det gäller inom postnummer 748 50, 748 96, 819 10, 819 30, 819 61, 819 63-66, 747 93 och 747 94. Det vill säga i Tierp i trakterna kring Tobo, Örbyhus, Hållnäs, Skärplinge och Lövsfabrik, och i Uppsala runt Tuna och Stavby.

Om du har frågor om SKB:s verksamhet i din kommun, ring 0173-883 10.

Sven-Olof Svensson, informatör
Gerd Nirvin, informatör/informationsansvarig
Inger Nordholm, informatör

Hört det förut?

Det är i Forsmark som SKB vill bygga kärnbränsleförvaret. Det lär knappast ha undgått någon de senaste veckorna. Beslutet har väckt uppmärksamhet både i Sverige och utomlands. Och varför skulle det inte – Sverige och Finland är de första länderna i världen som kommer att ta hand om sitt radioaktiva avfall med en särskild metod, på väl undersökta platser och långt ner i berggrunden.

Vi som arbetar med information på SKB får många frågor. Den vanligaste är faktiskt om vi kommer att ta emot utländskt avfall i kärnbränsleförvaret. Nej, svarar vi då. Svensk lagstiftning och även många andra länders lagstiftning förbjuder både export och import av radioaktivt avfall. Ett handfast svar på frågan är det faktum att Sverige och Finland bygger var sitt förvar – med samma metod och bara 20 mil från varandra.

Lagar kan ändras, hävdar då någon, och, ja, det kan de även om det inte kan ske i en handvändning eller påtvingas oss av någon utifrån. Det är en fråga för de folkvalda i den svenska riksdagen, inte för SKB. Vårt uppdrag är glasklart: En lösning för avfallet från det svenska kärnkraftsprogrammet.

I Lagerbladet denna gång försöker vi ge en så god bild som möjligt av det beslut som SKB nu har fattat. Vad innebär det? Vilka är motiveringarna? Vad händer nu? Hur kommer det att se ut? Vilka är reaktionerna?

Det kommer att hända mycket i Forsmark i framtiden. Men allt händer inte med en gång. Lagerbladet kommer att fortsätta att berätta om stort och smått. Nästa gång ses vi under hösten. Till dess: Trevlig sommar!

Foto: Lasse Modin

Moa Lillhonga-Åberg, redaktör

Foto: Lasse Modin

Vi tar hand om det svenska radioaktiva avfallet på ett säkert sätt

Svensk Kärnbränslehantering AB – SKB – grundades på 1970-talet av kärnkraftsföretagen. Det är SKB:s uppdrag att ta hand om Sveriges radioaktiva avfall på kort och lång sikt för att skydda människor och miljö. SKB har 350 anställda och finns på tre platser: Stockholm, Oskarshamn och Östhammars kommun (Forsmark).

“Alla bitarna har kommit på plats”

SKB:s vd Claes Thegerström vid presskonferensen ombord på m/s Sigyn tidigare i sommar.

Platsvalet är en milstolpe i SKB:s historia. Under cirka 20 års tid har vi på många olika håll i landet sökt efter en lämplig plats för slutförvaret för använt kärnbränsle, och de senaste sju-åtta åren har vi gjort omfattande platsundersökningar i Oskarshamns och Östhammars kommuner. En av dem som har varit med under hela processen, i olika roller, är SKB:s vd Claes Thegerström. Text Inger Brandgård Foto Patrik Lundin

Hur kändes det kvällen före offentliggörandet av platsvalet?

Väldigt bra. Vi hade ett seminarium med styrelsen och de tyckte att de fick svar på alla sina frågor.

...och inför presskonferensen?

Det kändes mest roligt faktiskt, eftersom alla bitarna hade kommit på plats.

På vilket sätt är det så tydligt att berget i Forsmark är bättre än det i Oskarshamn?

Att berget där är så homogent, sprickfattigt och torrt ger ett bättre utfall för analysen av den långsiktiga säkerheten och det medför också ett enklare genomförande av slutförvaret. Det blir mindre behov av injektering och mindre problem med att det kommer för mycket vatten.

Finns det andra fördelar med Forsmark, förutom berget?

Ja, i Forsmark är det även en fördel att vi kan bygga anläggningen på mark som i princip redan betraktas som en del av industriområdet. I Laxemar skulle vi trots

»Tusentals studier har varit pusselbitar i det här«

allt behöva öppna upp en del av landskapet som för närvarande är skog och jordbruk.

Ungefär hur många analysresultat och rapporter har legat till grund för beslutet?

Ungefär 600 tekniska rapporter per plats. De bygger upp kunskaperna om platserna. Men sen är det egentligen mycket ackumulerad kunskap, som finns i en stor del av allt som SKB har gjort genom åren. Tusentals studier har på något sätt varit pusselbitar i det här.

Är platsundersökningarna klara nu?

Ja, det kan man väl säga. Det blir en del uppföljningar, till exempel monitoring där vi långsiktigt följer grundvattenförhållandena. Sen kommer vi till hösten fundera på vad som är möjligt, rimligt och tillåtet att göra i Forsmark innan vi har tillstånd att bygga.

Vilka reaktioner har du fått från utlandet?

Jag har fått gratulationsmejl från USA, Kanada, Japan och en hel del europeiska länder. Runt om i världen anser man att detta är en milstolpe och att det tydliga lokala och politiska stödet är exceptionellt.

Att SKB vill bygga kärnbränsleförvaret i Forsmark väcker säkert spridda reaktioner bland kommuninvånarna. Vad vill du säga till Lagerbladets läsare?

Jag hoppas att det faktum att beslutet var så tydligt, att vi inte har stått och vägt, underlättar för alla. Jag hoppas också att vi därmed kan fokusera på framtiden.

Vad ska du göra nu?

Nu ska vi skriva en ansökan. Ett jättejobb! Det har ju pågått en tid, men nu kan arbetet tydligt fokuseras på Forsmark. Bedömningen är att ansökan kan vara klar i mitten av 2010. Men först ser jag fram emot semester.

Läs mer på www.skb.se

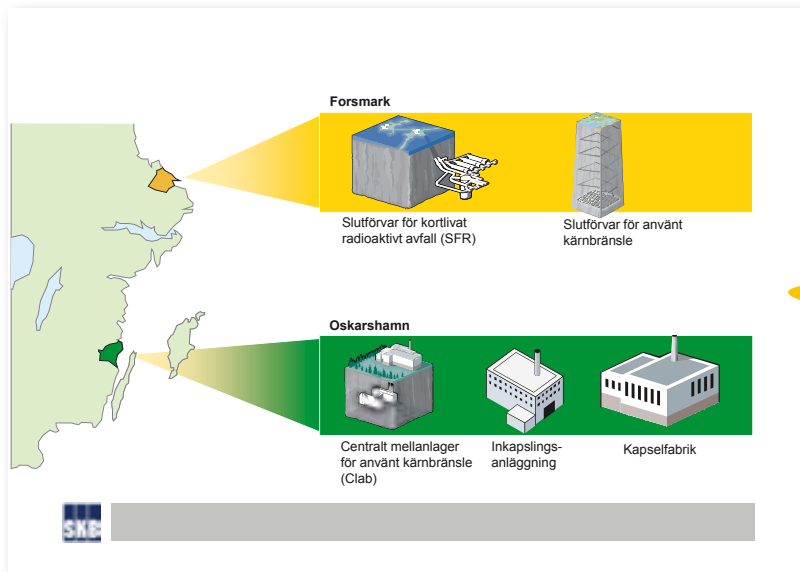
BERGET I FORSMARK AVGJÖRDE PLATSVVALET

Det var berget som avgjorde. Berget i Forsmark är torrt med få sprickor. Resultaten är entydiga. SKB:s säkerhetsexperter har slagit fast att Forsmark har bättre förutsättningar än Laxemar för ett långsiktigt säkert kärnbränsleförvar och ett enklare genomförande.

I SKB:s utvärdering av platserna heter det bland annat:

- Forsmarks fördelar när det gäller förutsättningarna för att uppfylla kravet på långsiktig säkerhet är tydliga. Huvudorsaken är att det finns få vattenförande sprickor i berget på förvarsdjup. Baserat på vad vi nu vet om platserna kan vi förvänta oss att vattenförande sprickor förekommer med ett medelavstånd på över 100 meter i Forsmark, medan motsvarande avstånd för Laxemar är 5–10 meter. I Forsmark betyder det att grundvattenflödet genom förvaret blir begränsat. Det ger stora säkerhetsmässiga fördelar för kopparkapseln och bentonitlerens långtidfunktion.
- Förläggningen av förvaret i anslutning till kärnkraftverket förenklar en etablering genom tillgången till infrastruktur och goda möjligheter att begränsa miljöpåverkan.
- I Forsmark kan kapslar placeras tätare än i Laxemar. Det beror främst på skillnader i bergets värmeledningsförmåga. I berg med en hög värmeledningsförmåga leds värme från kapslarna bort mer effektivt än i berg med lägre värmeledningsförmåga. Skillnaden i värmeledningsförmågan är den viktigaste orsaken till att ett förvar i Forsmark blir 30 procent mindre än ett i Laxemar.

SKB:s anläggningar

ÖSTHAMMARS KOMMUN

SFR och platsundersökning: Anställda i dag cirka 30 + 10.

Utbyggnad av SFR (planerad): Investering 1 miljard. Drift och underhåll 2,3 miljarder. Arbetskraft bygge varierande upp till 250 personer. Drift 30 som i dag.

Kärnbränsleförvaret: (planerad). Investering 5,5 miljarder. Drift, underhåll och avveckling 18,5 miljarder. Arbetskraft bygge cirka 500. Drift cirka 230.

Mervärdessatsningar: Ambitionen är mervärden för 500 miljoner i kommunen.

OSKARSHAMNS KOMMUN

Äspölaboratoriet: Anställda i dag 57.

Kapsellaboratoriet: 14.

Centralt mellanlager för använt kärnbränsle (Clab) och platsundersökning: Anställda i dag 87 + 11.

Inkapslingsanläggning (planerad): Investering 2,3 miljarder. Drift och underhåll 2,8 miljarder. Arbetskraft bygge cirka 300. Drift cirka 30.

Mervärdessatsningar: Ambitionen är mervärden för 1,5 miljarder i kommunen. Särskild utfästelse om 150 miljoner kronor åren 2010–2015 i infrastruktursatsningar.

Kapsel-fabrik (planerad): Investering 200–300 miljoner. Drift och underhåll 8 miljarder. Arbetskraft bygge varierande upp till 50. Drift cirka 25.

Vad händer nu och när?

Innan slutförvarssystemet – med inkapslingsanläggning och kärnbränsleförvar – kan tas i drift återstår en del viktiga händelser och beslut. Här är en liten checklista.

Under 2010 ska de omfattande tillståndsansökningarna skickas in till miljödomstol och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). Handläggningen hos SSM består av en omfattande remissgranskning. Exakt hur lång tid den kommer att ta är osäkert men vi hoppas att regeringen, som slutligen avgör, ska kunna fatta ett beslut 2013. Innan regeringen beslutar måste den dock få ett godkännande från fullmäktige i respektive kommun, eftersom de har veto-rätt i frågan.

Samrådsmöten i höst

I höst hålls de sista samrådsmötena i kommunerna. I oktober–november blir det allmänt samråd i Östhammar om preliminär MKB och vattenverksamhet. I Oskarshamn gäller det den preliminära MKB:n och då med tonvikt på inkapslingsanläggningen och Clab. Det kommer även att hållas samrådsmöten enligt Esbokonventionen, med grannländer. Dessa möten sköts av Naturvårdsverket och äger rum tidigast 2010.

Inkapslingsanläggning

I Oskarshamns kommun planeras inkapslingsanläggningen att byggas intill det befintliga mellanlagret Clab. Bygget kan komma i gång efter regeringsbeslut och miljödom, cirka 2015. I Oskarshamn byggs även en kapsel-fabrik, med planerad byggstart runt 2015.

Kärnbränsleförvar

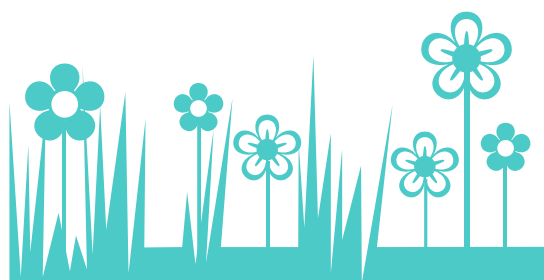
Omkring 2015 hoppas vi även kunna börja bygga kärnbränsleförvaret i Forsmark. Byggskedet inkluderar såväl bergförvaret som byggnader ovan jord och beräknas pågå i åtta år. Runt 2023 är alltså anläggningen förhoppningsvis klar för provdrift för att ett par år senare övergå till rutinemässig drift.

Nu kavlar vi upp ärmarna!

Text Moa Lillhonga-Åberg Foto Lasse Modin

– Det här kräver sin man och sin kvinna. Nu kavlar vi upp ärmarna! Det sade kommunalrådet Jacob Spangenberg (C) när kommunfullmäktige i Östhammars kommun sammanträdde veckan efter platsvalet.

Kommunalrådstrio i sommargrönka. Anna-Lena Söderblom (M), Margareta Widén-Berggren (S) och Jacob Spangenberg (C) är beredda att kavla upp ärmarna och leda kommunen in i 2010-talet med planering och bygge av ett förvar för Sveriges använda kärnbränsle.

Tor Karlström,
pensionerad
sommargäst,
Stenskär

– Jag gillar det inte. Allt elände samlas här: slutförvar, kärnkraft och vindkraftverk. Vår utsikt blir förstörd. Jag tänker också på våra barn och barnbarn, hur kommer det att bli för dem?

Elisabet
Strömbom,
föräldraledig,
Öregrund

– Är det här den säkraste platsen så är det bra. Förhoppningsvis blir det fler människor som flyttar hit till kommunen.

Camilla
Holewa,
konstnär,
Snesslinge

– Det är dubbelt. Jag är egentligen mot kärnkraft men tänker man egoistiskt så gynnar det här kommunen. Men det är ju kortsiktigt, vem vet hur det blir om hundra år?

Fullmäktige sammanträdde i Söderögården i Långalma och första delen av sammanträdet präglades i hög grad av den senaste veckans händelse då Östhammars kommun hamnade i medieljuset. SKB:s vd Claes Thegerström och platschef Kaj Ahlbom deltog för att ge detaljerna kring beslutet.

Riktigt glada var bland många andra i fullmäktige både kommunalrådet Anna-Lena Söderblom (M) och kommunalrådet Margareta Berggren-Widén (S). De har arbetat länge med frågan och Anna-Lena Söderbloms personliga övertygelse om det goda berget i Forsmark besannades i och med beslutet.

”Torrslimmet upphört”

Några veckor efter beslutet talar Lagerbladet med Jacob Spangenberg, strax innan han ska landa i en annan verklighet – att hjälpa sina barn att flytta.

– Jag är glad att ”torrslimmet” äntligen har upphört. Jag känner ödmjukhet inför den stora uppgift som kommunen har framför sig. Hittills har jag inte fått annat än positiva reaktioner från kommuninvånarna.

Jacob Spangenberg säger också att han anser att miljöminister Andreas Carlgren (C) varit föredömligt klar och tydlig i frågan: Sverige behöver ett förvar för sitt använda kärnbränsle. Det känns bra i en fråga där flera centerpartister tidigare uttryckt sin tveksamhet.

Omorganisation

Just nu håller kommunen på att omorganisera sig inför uppgiften att bli värd för

förvaret, både på tjänstemanna- och politikersidan. Det gäller både granskning av ansökningarna och information till kommuninvånarna. Uppsala och Norrtälje kommuner kommer att erbjudas plats i referensgruppen förutom Tierp och Älvkarleby som redan har platser.

Kommunalrådet Anna-Lena Söderblom säger att stämningen i kommunen präglas av förväntan och en känsla av att kommunen har fått en positiv injektion. Nyligen deltog hon i Vattenfalls 100-årsbankett och blev även där gratulerad av folk i och utanför branschen.

Kunskap ger trygghet

Inte heller oppositionskommunalrådet Margareta Widén-Berggren har fått några negativa eller oroliga kommentarer från kommuninvånarna – däremot en från Stockholm.

– Det var en taxichaufför som tyckte att det lät hemskt, säger Margareta Widén-Berggren. Det bara stärker min uppfattning om att kunskap ger trygghet.

Det är regeringen som i slutänden ger SKB tillstånd att bygga ett slutförvar. Men kommunen kommer att tillfrågas av regeringen och har vetorätt när det gäller det slutliga avgörandet.

– Jag litar på SKB, men framför allt litar jag på myndigheternas granskning av SKB:s program. När myndigheterna har sagt ja är det vår tur att, tillsammans med experter, ta del av och granska detaljerna, säger Jacob Spangenberg.

Läs mer om kommunens arbete på www.osthammar.se/slutforvar

Vi frågar:

Vad tycker du om platsvalet?

Josefina Eliasson,
student, Gräsö

– Jag tycker att det är bra för att fler kommer få jobb, det finns många här på Gräsö med rätt utbildning. Dåligt är den risk som finns, avfallet måste långt ner i berget.

Solveig Jansson,
lärare, Gräsö

– Känslan är tveeggad. Samtidigt som man känner att det är klart att vi måste ta hand om vårt eget avfall så är man lite rädd för kärnkraften. Man vänjer sig ändå snabbt vid att ha det i sin närhet.

Lena Helgesdotter,
organisationskonsult
och psykolog,
Tvärnö

– Jag tycker inte om det. Man tänker för kortsiktigt. Inte så att det kommer att läcka, men vad händer om många år? Det känns inte så lustigt att bo på den här marken.

Mustafa Tiras,
CNC-operatör,
Östhammar

– Det ska bli bra. Många kan få jobb nu. Men det är svårt att få en överblick och förstå vad det betyder för miljön.

Peter Johansson,
egenföretagare,
Gräsö

– Kort sagt är det bra. Ekonomiskt sett är det en fördel för kommunen. Avfallet måste finnas någonstans och är det här det är bäst så... Jag är däremot tveksam till KBS-3-metoden, tycker att avfallet borde grävas längre ner.

Platsvalsdagen i Forsmark

Onsdagen den 3 juni 2009. I dag är det dagen för platsval. Kanske. Ungefär så mycket visste SKB:s personal när de kom till jobbet onsdagen den 3 juni.

I Forsmark – än så länge SKB:s minsta platskontor – var ovissheten total. Beskedet kom samtidigt till oss som till omvärlden: Berget har talat – SKB väljer Forsmark.

Vad tänker man då när man arbetat med frågan i 30 år? Eller i 14 år? Eller i fem? Jo, man vill ha ett besked, vilket som helst men ett besked så att man vet vad som gäller. Efter att år efter år ha arbetat med många scenarier, med flera alternativ och med datorn fylld med ”om, ifall att, förutsatt att, såvida att, i den händelse att” så ville man nu veta: Det här gäller.

Strax efter kl 13.30 samlades alla i SFR-husets konferensrum i Forsmarks hamn. Vad skulle SKB:s vd Claes Thegerström säga på vår webbplats från presskonferensen i Stockholm? Efter lite teknikstrul så stod han där och på en sekund var det sagt: SKB väljer Forsmark.

På ett ögonblick blev bilden tydlig. Nu gör vi en omstart. Forsmark blir plats för kärnbränsleförvaret. Oskarshamn blir plats för inkapslingsanläggningen och kapsel fabriken. Redan nu finns där mellanlagret för använt kärnbränsle och där finns också SKB:s forskning. I Forsmark finns redan SFR – slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall. Fram träder två platser i Sverige med gediget kunnande i kärnavfallsfrågan. En plats för forskning och inkapsling, en annan för bergteknik och förvaring.

Knappt hade vi hunnit glädjas över att platsvalet äntligen var gjort innan nästa mantra dök upp. Om, ifall att, förutsatt att, såvida att, i den händelse att myndigheterna, miljödombstolen och regeringen godkänner våra ansökningar.

Vägen till slutmålet, invigning av kärnbränsleförvaret 2023, är lång och en stund väljer vi att bara vara glada. Alldeles strax fortsätter vi med vårt arbete i ett av Sveriges största miljöskyddsprojekt – att ta hand om ett farligt avfall på ett långsiktigt säkert sätt.

Tillkännagivandet rev ner applåder bland den väntande skaran i SFR:s konferensrum. Äntligen i mål innan vi startar nästa långlopp! På golvet sitter fr v Allan Strähle, geolog, Sofia Winell, geolog, Johan Nissen, geofysiker, och Charlotte Bjurquist, geolog.

Nu vet vi vad vi ska jobba med i framtiden, tycks Sara Eriksson, kvalitets- och miljösamordnare, och Jakob Levén, hydrogeolog, säga till varandra över firartårten. Sara och Jakob, båda i 30-årsåldern, representerar den åldersgrupp som kommit in på SKB under platsundersökningsskedet, och som också sannolikt kommer att se kärnbränsleförvaret tas i bruk på 2020-talet. Tårterna var beställda i förväg, det var själva platsvalet vi firade – inte platsen.

"Jag kommer som ett skott om jag får leva till platsvalsdagen", sade Göran Andersson, Östhammar, i ett tidigt skede när han som intresserad kommuninvånare började följa platsundersökningen i Forsmark. Och vid god hälsa, 81 år fyllda, kom han som ett skott strax efter tillkännagivandet och överlämnade blommor till Gerd Nirvin, informationsansvarig i Forsmark.

Susanne Falk och Catharina Waernulf vid Forsmarks Wårdshus har gött SKB:s platsundersökningspersonal under många år. De var bland de första att gratulera till platsvalet och Susanne Falk, årets företagare i Östhammars kommun, uttryckte sin förhoppning om goda tider för lokala företagare under planering och bygge av kärnbränsleförvaret. Platschef Kaj Ahlbom tog emot lyckönskningarna.

»I dag är det dagen för platsval. Kanske.«

Efter tillkännagivandet stod medierna och väntade på kommentarer. Platschef Kaj Ahlbom intervjuades bland annat av SVT:s ABC-reporter Ulf Lundin. Vad sade han då? Jo, att han var glad över att efter 30 års arbete äntligen få uppleva att platsvalet hade gjorts. Att han kände sig extra glad över att kunna presentera en plats med goda förutsättningar att klara den långsiktiga säkerheten.

Strax efter tillkännagivandet startade projektet "Meddela våra närboende snabbt som ögat". Personalen etiketterade 300 kuvert i en rasande fart. Från Inger Nordholm, informatör, Sara Eriksson, kvalitets- och miljösamordnare, Christina Bäck, sekreterare, Moa Lillhonga-Åberg, redaktör, och Sven-Olof Svensson, informatör, förgyllde jobbet med roliga historier.

SAGT I MEDIERNA

ETT FULLKOMLIGT ONÖDIGT
OCH FÖRHASTAT BESLUT.

MIKAEL KARLSSON, NATURSKYDDSFÖRENINGENS
ORDFÖRANDE, PÅ FÖRENINGENS WEBBPLATS

Vi har byggt upp kompetens och
granskat SKB:s slutförvarsmetod i
mer än 20 års tid och står redo att
genomföra en oberoende och kri-
tisk prövning av SKB:s ansökan när
den kommer in till myndigheten.

Björn Dverstorp, myndighetspecialist i
geologisk slutförvaring, i pressmeddelande från
Strålsäkerhetsmyndigheten

Att finna människor i
Östhammars kommun som
var rädda för lagringen visade sig,
till diverse medias förtrytelse,
vara svårt att finna.

Ledare i Sundsvall Tidning

Det här innebär att in- och
utflödet av kompetens ökar
vilket får positiv effekt på
utbildningarna i Gävle.

Carina Blank (S), kommunalråd
i Gävle i Arbetarbladet

Vi har ansvar i vår generation för
att ta hand om det kärnavfall vi
producerat genom slutförvar. Det
är därför positivt att SKB nu
offentliggör i vilken kommun de
avser att ansöka om plats för slut-
förvaret av använt kärnbränsle.

Miljöminister Andreas Carlgren
på regeringens webbplats

Folkkampanjen kräver en
från kärnkraftindustrin
helt oberoende utredning.
Det är vårt ansvar att
detta avfall hålls skilt
från allt biologiskt liv i
minst 100 000 år.

Folkkampanjen mot kärnkraft
till Newsdesk.se

Visst känns det lite tomt nu, men
det var det enda rätta beslutet.
Inget svårt val alls. Forsmark har en
mycket högre säkerhet och det här
blir bra för hela Sverige ...

SKB:s platschef i Oskarshamn,
Olle Zellman, intervjuas i Nyheterna,
Oskarshamn

... också på Banverket
imponeras man av storle-
ken och komplexiteten av
det planerade kärnbränsle-
förvaret i Forsmark.

Reportage i Ny Teknik

Reportern från Financial Times,
som följt slutförvarskampen, är
förbryllad. "Hur kan man få över
80 procent av invånarna i en
kommun att acceptera ett slut-
förvar för använt kärnbränsle
inom kommungränserna?"

Ledare i Svenska Dagbladet

JAHA... NU ÄR DET ANBJORT:
DET SVENSKA KÄRNAVFALLET
SKA SLUTFÖRVARAS I FÖRSMARK -
I HUNDRATUSEN ÅR !!

HUNDRATUSEN ÅR... VI SVACKAR
ALLTÅ OM LIVSVIKTIG KUNSKAP
SOM SKA TRADERAS I TRE TJUEN
GENERATIONER OCH GENOM
EN REJÄL ISTID. KAN VI RÄKNA
MED ATT DEN SISTE SVENSKEN TAR
MED SIG GPS-KOORDINATERNA INOMAN
HAN SLÄCKER LYSET OCH DRAR MED
GRANNENS MALTWHISKY?

Den som, i det glesbefolkade området söder om Forsmark, bor närmast och faktiskt kommer att bo direkt ovanpå slutförvaret, känner sig så trygg att han till och med bygger ut sitt hus.

Sveriges Television, ABC

Om Östhammar är en långsiktig vinnare eller förlorare dröjer det många generationer innan man vet. Men de verkliga vinnarna är hur som helst Sveriges elkonsumenter.

Nina Halling, Sydsvenskan.se

Ibland kan man få för sig att det är kärnavfallets vara eller icke vara som är uppe till diskussion. ... förbrukat bränsle måste tas om hand oavsett hur energipolitiken utformas i framtiden.

Ledare i Upsala Nya Tidning

Tystnaden blir nästan chockartad, och de närvarande kommunalråden gråter – för att lite senare krama om varandra.

Östhammars Nyheter beskriver glädjescener i kommunhuset i Östhammar.

Det vore en katastrof för Åland att få avfallet på så nära håll, 72 kilometer från Åland.

Socialdemokraternas ledamot i Ålands lagting, Carina Aaltonen, i Ålands radio

Oskarshamn blir inte lottlöst. Genom ett unikt avtal med SKB garanteras "förloraren" 1,5 miljarder i satsningar ...

Hufvudstadsbladet, Finland

DET BLEV DET SÄKRASTE ALTERNATIVET AV DE TILLGÄNGLIGA ALTERNATIVEN.

LEDARE I ARBETARBLADET

Så länge säkerheten garanteras är det glädjande att det skapas arbetstillfällen som gagnar norra delen av kommunen.

Norrtäljes kommunalråd Kjell Jansson (M) i Norrtelje Tidning

Slutförvaret är en bra affär för kommunen. Någon oro känner jag inte, jag tror inte på skräckpropaganda.

Jan Guillou, bosatt i Östhammar, i UNT

Rolf och jag satt nog där som två fågelholkar i tio minuter.

Oskarshamns kommunalråd Peter Wretlund (S) beskriver i Nyheterna, Oskarshamn, känslan av total tomhet efter platsvalsbeskedet

Jag tror man utan vidare kan säga att det här är väl den frågan som man har jobbat mest med någonsin, det är alltså ett oerhört väl underbyggt arbete som ligger bakom det här.

Ane Håkanson, professor på Uppsala universitet, till Vetenskapsradion

Forsmark i

i framtiden

1. Infart.
2. Planerad: kärnbränsleförvarets ovanmarksdel – tänkbar lösning.
3. Kärnkraftverket.
4. SFR och SKB:s nuvarande platskontor i Forsmarks hamn.
5. Planerad: Ny logjanläggning med 550 rum vid Igelgrundet.
6. Biotestsjön.

Fem mil tunnlar under jord

Kärnbränsleförvaret är ett extraordinärt bygge när det gäller kärnsäkerhet. Det är extraordinärt också som bergtekniskt projekt. Branschen är förväntansfull inför en byggstart – förhoppningsvis 2015.

Text Moa Lillhonga-Åberg Illustration LAJ Illustration

I branschtidningarna anas gott hopp om framtida intressanta bergarbeten i Forsmark. De talar också om en oväntad tur med tajmingen i branschen. Banverket tror att Citybanan är färdigsprängd 2015. NCC förväntar sig vara klara i Malmberget med LKAB:s nya huvudnivå. Nästa Forsmark, alltså?

Hur ska man kunna mäta omfattningen av ett så stort projekt som kärnbränsleförvaret? Minst 50 kilometer tunnlar under jord, ger en viss uppfattning. Totalt tas 2,3 miljoner kubikmeter berg ut. Det räcker att fylla hela Globen tre gånger om. Samtidigt handlar det om ett förlopp som varar flera decennier. Hela tunnelsystemet är utbyggt runt år 2070.

Möjlig byggstart 2015, alltså. Men innan dess? Vad händer i Forsmark? Rullar vi tummarna tills regeringen sagt sitt?

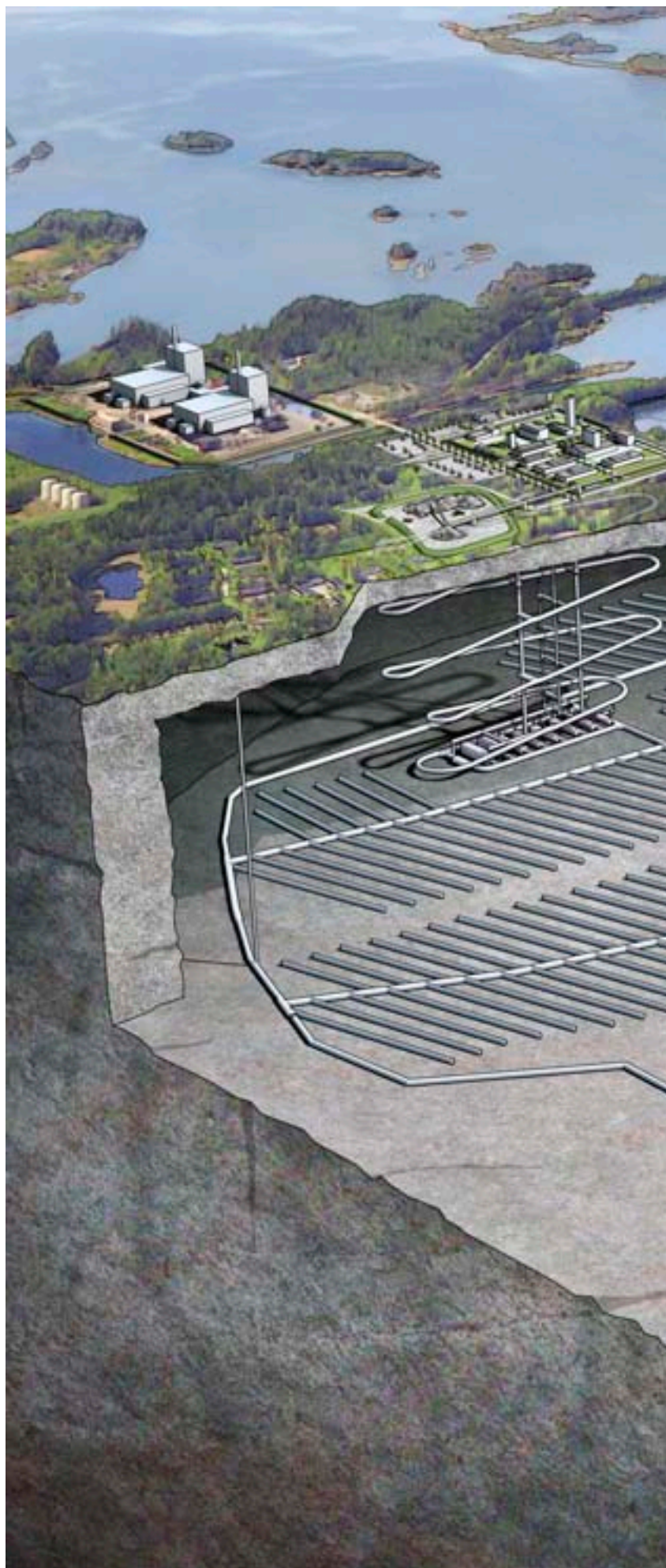
– Nej, vi måste nu börja rekrytera personal för planering av bygget av förvaret, säger platschef Kaj Ahlbom. Tillfälliga lokaler måste uppföras för den utökade personalstyrkan. Platsen där slutförvarets anläggningar planeras byggas måste förberedas och de byggnader som finns där i dag flyttas. Dessutom behöver vi genomföra markundersökningar och några borrhål för detaljplanering av de kommande anläggningsarbetena.

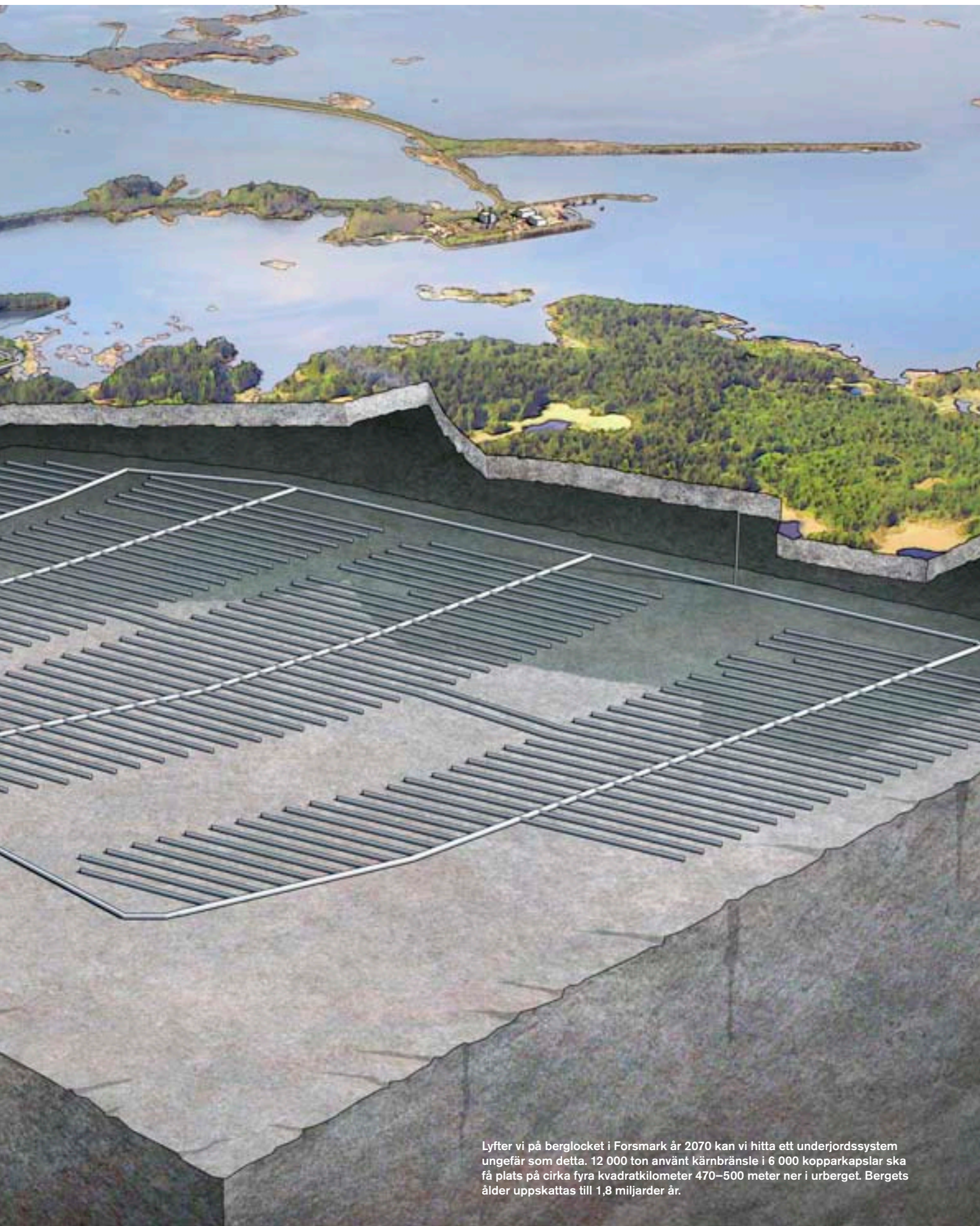
Allt arbete på plats sker i nära samarbete med Forsmarks Kraftgrupp, som äger marken.

Även om inte kärnbränsleförvaret ger så tydliga avtryck på plats i Forsmark under de närmaste åren så pågår annat.

– Med allt som nu planeras tror vi på ett ökat intresse, både nationellt och internationellt, för att besöka Forsmark. Informationsverksamheten kommer därför att utökas med flera personer.

Sammantaget innebär beslutet att förlägga kärnbränsleförvaret till Forsmark att antalet anställda beräknas öka från dagens cirka 30 personer till drygt 100 fram till 2015 och byggstart.

Lyfter vi på berglocket i Forsmark år 2070 kan vi hitta ett underjordssystem ungefär som detta. 12 000 ton använt kärnbränsle i 6 000 kopparkapslar ska få plats på cirka fyra kvadratkilometer 470–500 meter ner i urberget. Bergets ålder uppskattas till 1,8 miljarder år.

Från besvikelse till framtidsvision – Oskarshamn tar nya tag

Först kom besvikelsen. Därefter den stora tomheten. Som så småningom förbyttes i tillförsikt. Och när Lagerbladet träffar Oskarshamns kommunalråd Peter Wretlund (S) två veckor efter att SKB avslöjat att det inte blir något kärnbränsleförvar i Oskarshamn, ser han både glad och en smula nöjd ut. Text Anna Wahlstéen Foto Curt-Robert Lindqvist

»Det är lätt att respektera beslutet eftersom den långsiktiga säkerheten var avgörande.«

Helst av allt hade jag velat ha slutförvaret, det kan jag aldrig förneka. Men nu efteråt känner jag mig oerhört nöjd med att vi arbetade fram det här mervärdesavtalet, säger Peter Wretlund och syftar på de satsningar som SKB och SKB:s ägare ska göra i kommunen fram till 2025.

Under femton års tid har Oskarshamns kommun arbetat intensivt och fokuserat med slutförvarsfrågan. Från början var Oskarshamn en av åtta möjliga kandidater men så 2002 var det plötsligt bara två kvar, Oskarshamn och Östhammar. Sedan dess har kommunen haft en unik ställning där målet, i form av en jätteinvestering på 24 miljarder, hägrade. Mycket tid och

resurser har lagts på att förbereda frågan. Peter Wretlund uppskattar att cirka 40 procent av hans arbetstid har gått åt till möten, förberedelser, studieresor och mycket annat som hört slutförvarsfrågan till. Tid som nu ska fyllas med annat. Arbetet med mervärden startar redan under sommaren med den första satsningen på de lokala företagen – SKB Näringslivsutveckling AB. Konceptet omfattar bland annat företagsrådgivning, borgensåtaganden och hjälp med affärsutveckling.

Och efter sommaren ska kommunen sätta fart på projekteringen av den nya färjeterminalen i Månskensviken.

– För mig personligen händer det mer nu än vad det hade gjort om vi hade fått slutförvaret. Vi måste springa snabbare nu i början för att inte tappa initiativet.

Lärdomar för framtiden

Vad har då de här femton åren gett? Är allt arbete bortkastat nu när det inte blir något kärnbränsleförvar i kommunen? Nej, absolut inte, menar Peter Wretlund. Visst har det tagit mycket tid, samtidigt som det har varit oerhört lärorikt. Många nya kontakter runt om i världen har knutits.

Framtidsvisioner

Det är viktigt att fylla tomrummet efter slutförvarsfrågan genom att hitta nya mål och visioner för framtiden. Det är något som kommunen måste ta itu med ganska snart, annars finns risken att luften går ur och initiativkraften tynar bort. Peter Wretlunds framtidsvision stavas energi. Han ser möjligheten för Oskarshamn att nischas som en energikommun med demonstration och utveckling av såväl nya som gamla energislag.

Onsdagen den 3 juni kom att bli den tuffaste arbetsdagen i kommunalrådets almanacka. Så här berättar Peter Wretlund om hur han upplevde dagen då Oskarshamn "förlorade" kärnbränsleförvaret.

"Tiden stod stilla..."

Jag åkte upp till Stockholm redan på måndagen, och det var en mycket speciell stämning här i Stadshuset när jag åkte. Många önskade mig lycka till och det var nästan högtidligt på något sätt. Det kändes att det var ett mycket ovanligt uppdrag jag skulle genomföra och jag kände en stor samhörighet med hela kommunen – jag representerade ju inte bara mitt parti utan hade hela kommunen med mig.

Själva dagen var väldigt jobbig. Det var en lång väntan under förmiddagen. En timme innan presskonferensen samlades vi i ett rum där SKB skulle berätta vilken kommun som skulle få slutförvaret. Det kändes som tiden stod stilla när beskedet kom. Jag blev överhört besviken och ledsen.

Därefter hade jag inte särskilt lång tid på mig att förbereda presskonferensen. Det var utan tvekan den svåraste presskonferens jag gjort. När den var över följde två timmar av ihållande intervjuer med media. Det var överhört jobbigt och förmodligen den tuffaste arbetsdagen i mitt liv.

När jag kom tillbaka till Oskarshamn kom den stora tomheten. Vi har ju jobbat med slutförvarsfrågan i femton år och så tar det slut på bara ett par minuter. Visst kändes det konstigt.

På torsdagen åkte jag över till Borgholm och berättade om platsvalet vid Regionförbundets styrelsemöte. Och på fredagen tog jag ledigt. Efter all uppståndelse var det överhört skönt att ha 24 timmar för sig själv."

Mervärden ger mer i Oskarshamn

Ett mervärdesavtal undertecknades i april och innebär att mervärden för totalt två miljarder kronor ska skapas i de två kommunerna där platsundersökningar genomförts inför lokalisering av ett slutförvar för använt kärnbränsle.

Text Anna Wahlstéen

Satsningarna ska genomföras under de kommande decennierna. Av dessa värden ska 75 procent skapas i den kommunen som inte får slutförvaret, vilket nu betyder 1,5 miljarder i Oskarshamn. Resterande 500 miljoner går till Östhammars kommun. Finansieringen kommer i första hand från SKB och SKB:s ägare.

Möjliga projektidéer kommer att visas fram bland annat genom seminarier där allmänheten, näringslivet och kom-

munerna deltar. Alla idéer som tas fram som möjliga mervärdesatsningar bereds på lokal nivå. Därefter ska idén godkännas i en central styrgrupp. Den består av ordförandena för kommunstyrelserna i Oskarshamn och Östhammars kommuner, Peter Wretlund och Jacob Spangenberg, SKB:s vd Claes Thegerström, SKB:s styrelseordförande Karl Bergman och vice styrelseordförande Per Lindell. Här fattas beslut om vilka satsningar som ska genomföras, omfattningen av eller tidsplanen för insatserna.

Från SKB:s sida ligger huvudansvaret för mervärdesarbetet hos Saida Laarouchi Engström, avdelningschef för MKB och Samhällskontakter.

Vill du läsa mer om mervärdesatsningarna i Oskarshamn? På www.skb.se/lagerbladet finns Lagerbladet Oskarshamn.

Vi frågar:

Vi frågade Oskarshamnsbor vad de anser om att kärnbränsleförvaret hamnar i Forsmark, Östhammars kommun.

Staffan Palmquist, Oskarshamn

– Jag tycker det är synd att Oskarshamn inte fick slutförvaret. Det innebär att vi går miste om viktig kompetens utifrån till kommunen. Förhoppningsvis kommer mervärdesavtalet att påverka det lokala näringslivet positivt. Det gäller bara att pengarna används rätt!

Carina Pettersson, Oskarshamn

– Det är en nackdel för Oskarshamn med tanke på de arbetstillfällen som slutförvaret skulle ha inneburit. Men samtidigt är det positivt med mervärdespengarna som tydligen kommer att användas till att bland annat utveckla hamnen och flytta färjeterminalen.

Maggan Drottman, Högsby

– Jag tycker att det var ett jättebra beslut och är glad att slutförvaret inte hamnade här. Som kärnkraftsmotståndare tycker jag det är väldigt viktigt att avfallet tas om hand på ett säkert sätt. Hade Oskarshamn varit den säkraste platsen hade jag givetvis accepterat beslutet.

NÅGRA RADER OM ■■■

... att Uppsala universitet planerar för ett nytt program i kärnkraftsteknik för högskoleingenjörer för att förse industrin med arbetskraft. Utbildningarna startar hösten 2010. Beslutet kom en dryg vecka efter att SKB beslutat att göra Forsmark till slutförvarsplats. Den ettåriga påbyggnadsutbildningen i kärnkraftsteknik ska enligt universitetet kunna sökas av studenter som har 120 poäng i elektroteknik, maskinteknik eller motsvarande.

... hotbilder. Hotbilden mot Forsmark förändras inte när man också får ett kärnbränsleförvar. Den fysiska placeringen av det uttjänta bränslet, en halv kilometer ner i berget, gör slutförvaret säkert mot terroristangrepp. När det gäller försök att till exempel komma åt bränslet så underlättas det fysiska skyddet oerhört mycket av att bränslet, i stället för att ligga nära marken i ett öppet förvar, placeras långt ner i berget. – Då är det näst intill en omöjlighet att, i alla fall på kort tid, för en terrorist att komma åt det, säger SKB i ett inslag i Sveriges Radio om hotbilder mot kärnkraftsanläggningar.

... att det nappade dåligt på Lagerbladets försök att få namn på den lilla ö i Forsmarks hamninlopp som vi efterlyste i förra numret. Två förslag ramlade in. Vi tackar särskilt Kerstin Lengstrand i Alunda som föreslår det fyndiga Borrögrund, syftande till att vi ska borra från ön. Från vårt transportfartyg Sigyn har vi fått förslaget Herr Ekmans skär efter "högt uppskattade och respekterade" andre styrman på Sigyn. Fint, tycker vi på redaktionen, men det låter ju som om Herr Ekman hade kört på kobben med Sigyn och det har ju absolut inte skett! Vi funderar vidare och just nu går ön under namnet "Kobben" (se artikel på sidan 22).

... svåruttalat. På SKB har vi ofta utländska gäster och ibland får vi kommentaren att det svenska språket är osedvanligt svårt att uttala. Tycker ni det, undrar vi då förvånat. Men häromdagen såg vi denna skylt vid centralstationen i Uppsala och kunde inte annat än hålla med. "Jvgstn" hur uttalar man det?

Foto Kaj Ahlborn

Foto Curt Robert Lindqvist

»Jag är glad för att beslutet var så tydligt, att man hittade en skillnad i säkerhetsaspekterna, att berget var bättre i Forsmark. Jag känner mig väldigt tillfreds med beslutet.«

Lotta Liliemark, Misterhult, Oskarshamns kommun

Joni Reynikka,
busschaufför
i Östhammar,
Hallstavik

– Jag är lite skeptisk. Rapporten kom visst fram till att det finns alternativ. Det är arbetstillfällen nu, men man måste se till det långsiktigt, kanske vänta och se vad andra länder gör först.

Lennart Samuelsson,
pensionär och
jobbar i butik,
Hargshamn

– Varken för eller emot. Avfallet måste förvaras någonstans, Det är för tidigt att säga vad det kommer att innebära för oss som bor här. Förhoppningsvis blir det lite arbetstillfällen.

Jessica Söllvander,
administratör,
Alunda

– Det är bra tycker jag. Mer arbetstillfällen i kommunen och kanske bättre vägar också hörde jag. Det behövs. Det känns tryggt, jag är inte orolig. Om det händer något här kan det hända var som helst.

... mer ner i berget? Ivar Sagefors, tidigare chefschef på WP-System och expert på berggrum, skriver i en debattartikel i Ny Teknik att även kärnkraftverk borde placeras i berggrum. "... det går faktiskt att lägga hela kärnkraftskedjan i säkra berggrum med spärrar för att eventuella radioaktiva utsläpp kommer ut i luften", hävdar han.

Foto Lasse Modin

... att Engelska parken i Forsmark deltar i tävlingen Sveriges vackraste park 2009. 1700-talsträdgården i Forsmark, Grönsö slottspark utanför Enköping och Drömparken i Enköping deltar alla i finalen som efter en nomineringsrunda omfattar tio parker i landet. Sveriges vackraste park är en tävling för landets offentliga parker och trädgårdar, nu för sjunde gången. Alla parker som är öppna för allmänheten kan anmäla sig. Senast segrade Maraboutparken i Sundbyberg, det visar att även små parker har chans att vinna.

För oss lokalpatrioter är saken redan klar: Vackrare park än Engelska parken i Forsmark finns inte.

Rösta här: www.sverigesvackrastepark.se

... hästminne? Nej, järnminne, faktiskt. En ny elektromekanisk minnesteknik kan ge datorminnen med superkapacitet och superlivslängd. Minnet kan behålla informationen en miljard år! Intressant forskning för SKB som ska lagra information om kärnbränsleförvaret för framtiden. Idén kommer från forskningsområdet kring kolrör i nanostorlek. Den bygger inte på magnetism eller lagrad elektrisk spänning utan tekniken är elektromekanisk, vilket bidrar till livslängden. Varje cell i minnet består av ett mikroskopiskt kolrör med en elektrod i vardera änden. I röret finns en järnpartikel i nanoskala. Genom att leda ström över röret kan partikeln positioneras mycket exakt. Sedan läses minnet helt enkelt genom att mäta motståndet över röret. När väl data skrivits till minnet behövs alltså ingen strömförsörjning för att behålla informationen. Genom att järnkornen kan placeras på hundratals olika platser i varje rör kan minnet få mycket hög lagringsdensitet.

Foto PhotoDisc

... ja till järnkraft. Sju kvinnliga smeder visar smideskonstverk, smideskonsthantverk, smidessmycken och inredningsföremål i konstsmide i Järnboden i Harg 19 juli–23 augusti. Monica Sörberg, fotograf och författare, har i text och bild dokumenterat framstående, svenska kvinnliga smeder i boken "Järnkraft i kvinnohänder" som kom ut i december 2008. Järnboden har sammanställt en utställning som skildrar dessa fantasifula och framåtsträvande smeders konst, arbete och liv.

Kenny Samuelsson,
maskinoperatör,
Östhammar

– Det är bra. Det ger mycket jobbtillfällen, och just nu finns inte så mycket jobb här i kommunen. Jag är inte orolig för någonting.

Dan Thorell,
arbetsökande
metallarbetare,
Alunda

– Får kommunen slutförvaret är det bra, både för marknadsföringen och för jobben. Sen spelar det ingen roll, vi har ju ett förvar på andra sidan Östersjön i Finland i alla fall så händer det något drabbas vi ändå. Man får lita på att det är säkert.

Tarmo Helander,
verkstads-
arbetare, Gimo

– Det är bra. Det skapar nya jobb och det är bra för kommunen. Svårt att säga hur det annars kommer att bli för oss som bor här, men jag känner ingen oro.

Vi frågar:

Vad tycker du om platsvalet?

Thor Pleijel,
jobbar på
bruksmuseet,
Forsmark

– Jag som jobbar nära Forsmark tycker att det är ett uppsving för verksamheten. Till bruksmuseet kommer många på väg till Forsmark. Personligen är jag ganska likgiltigt till att slutförvaret placeras här.

Christina Eriksson,
florist, Gimo

– Ganska positivt om det är så att det skapar fler jobb i kommunen. I övrigt vet jag inte, det ska väl vara så pass säkert att det inte är någon fara. Jobben är det man tänker på mest.

Grannarna samlades

Under platsundersökningens alla år har hundratals närboende fått information och årligen samlats för att höra om pågående undersökningar om ett eventuellt slutförvar för använt kärnbränsle. Veckan efter SKB:s platsval möttes de åter för att få information om vad som nu ska hända i Forsmark när "skarpt läge" råder.

Runt 75 personer samlades i Forsmarks bruk. Några av dem deltog för första gången. SKB:s vd Claes Thegerström berättade om varför företaget valt Forsmark och platschef Kaj Ahlbom beskrev närmare vad som ska hända nu. SKB:s Erik Setzman berättade om vilka samråd SKB kommer att hålla. Trafikfrågorna, det vill säga den ökande trafiken till och från kärnbränsleförvaret, väcktes igen. Riksväg 76 går genom flera byar och innebär tung trafik, oberoende av SKB:s anläggningar även om framför allt bygget av förvaret kommer att leda till ökad belastning.

Vill du läsa trafikutredningen? Läs eller beställ den på www.skb.se under Publikationer. Rapportnummer R-08-49.

Olga Arvidsson från Forsmarks bruk välkomnas av Moa Lillhonga-Åberg, Inger Nordholm och Kaj Ahlbom.

Madelén Eriksson från Snesslingekulla deltog redan 2003 i närboendemötena, då var hon bara en bebis. Nu har hon vuxit till sig en bra bit...

SKB:s vd Claes Thegerström fångad genom fönstret in i Theresias skola där han berättade om platsvalet.

Olle och Agneta Rehn bor i Snesslinge och var en av cirka 75 närboende som deltog.

Gunnar Forsgren från Frebbenbo kom för att höra det senaste. I bakgrunden Sofie Tunbrant från SKB:s miljöenhet.

Henrik Staring bor i Simundö 📍 och det har många generationer av hans släkt gjort före honom.

SKB:s Inger Nordholm välkomnar Dick och Ingela Ahlström från Johannisfors.

Borrplats förbereds med handkraft

Här står Niklas Heneryd, projektledare för undersökningarna för ett utbyggt SFR, och kastar sten. Med handkraft förbereds höstens borrhningar ute på en ö i Forsmarks hamninlopp.

Text och foto Moa Lillhonga-Åberg

SKB:s slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall ska byggas ut i Forsmark. I dag har SFR en lagringskapacitet på 63 000 kubikmeter och det har under drygt 20 år fyllts till hälften. I början av sommaren avslutades provborrningar nere i förvaret, en grannliga uppgift eftersom det handlade om borrhningar i en kärnteknisk anläggning.

Nu flyttas bormaskinen ut "till havs". Närmare bestämt till en liten ö i Forsmarks hamninlopp. Det arbetet har förberetts i samråd med länsstyrelsen, bland annat för att begränsa störningar på fågellivet. Om borrhningar under jord var en logistisk utmaning så är borrhningarna ute på ön också det. Utrustning och material ska transporteras till och från ön och det krä-

ver lätt handlag för att inte göra för stora ingrepp i miljön. Därför samlades SKB-personal en regnig och kall sommardag för att jämna vägen för arbetsmaskinerna.

Egen drift. Den 1 juli tog SKB över driften av SFR i egen regi. Läs mer om arbetet på SFR i nästa nummer av Lagerbladet.

Besök underjorden i sommar

Precis som tidigare år kan du i sommar följa med på en guidad busstur i Forsmark. Turerna utgår från turistbyrån i Forsmarks bruk och vi åker förbi kärnkraftverket och platsen där SKB planerar att bygga kärnbränsleförvaret. Vi fortsätter ner i slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR) och därefter ut till Biotestsjön. Vägen tillbaka går genom den vackra bruksbebyggelsen. **Turen tar cirka 1 timme och 45 minuter.**

Tidtabell t o m 16 augusti

Måndag–fredag: 11.00, 13.00 och 15.00

Lördag–söndag: 11.00 och 13.00

Tidtabell 17–31 augusti

Dagligen: 13.00

Alla är välkomna att åka med men för att få följa med ner i SFR gäller obligatorisk legitimationskontroll för dig över 18 år. Barn 7–15 år endast i målsmans sällskap. Ej barn under 7 år. Du måste kunna gå obehindrat utan hjälpmedel.

Forsmarks bruk

Passa gärna på att även besöka SKB:s utställning i Forsmarks bruk. Vi har öppet dagligen 9.30–16.30. På bruket kan du också bland annat gå på herrgårdsvisning, besöka bruksmuseet och experimentverkstaden.

För mer information och bokning av busstur: 0173-500 15

Vi frågar:

Vad tycker du om platsvalet?

Solfrid Aagedal-Sundberg,
teknisk
handläggare,
Öregrund

– Jag tycker det är jättebra. Avfallet ska finnas någonstans och det är ju jättebra att berget är så bra här. Hoppas det blir ett riktigt uppsving för kommunen också!

Kai Rauma,
arbets-
sökande,
Österbybruk

– Jättebra. Det gynnar lokala företag och skapar arbetstillfällen. Tänk om till exempel Österby gjuteri får göra kapslarna, det är jobb åt 30 man i 30 år. Kommunen får väl också ett ekonomiskt tillskott.

Raija Westerlund,
metallarbetare,
Morkarla

– Frågan är svår. I dag känns det positivt, men det är lite osäkert när man tänker på barn och barnbarn. Jag är inte orolig men undrar lite, hoppas att man kan lita på dem som gör det här.

Birgit Moberg,
pensionär,
Österbybruk

– Om det är tillräckligt säkert och bra berg så är det väl bra. Jag har ett sommarhus i Öregrund och har aldrig tänkt på att det skulle vara någon fara. Det blir smidigt och fint, jag tror inte att vi kommer att märka det.

Johanna Stenius frågade
och Pernilla Sjöholm foto-
graferade.

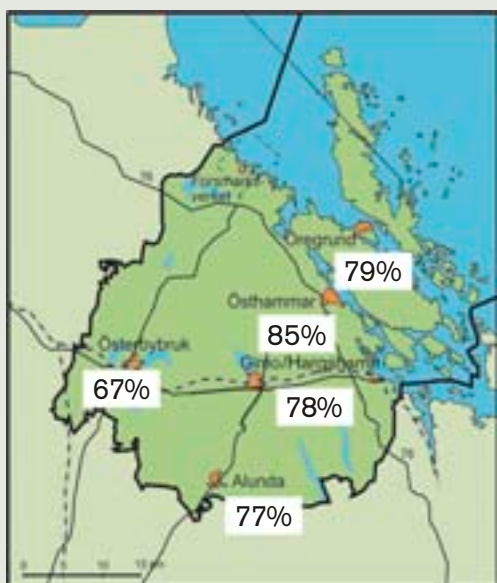
Opinionsundersökning

SKB lät genomföra en opinionsundersökning i kärnavfallsfrågan i april och maj i år. Undersökningen gjordes innan SKB fattade beslut om platsval. I Östhammars kommun telefonintervjuade Synovate-Temo 800 personer från 16 år och uppåt.

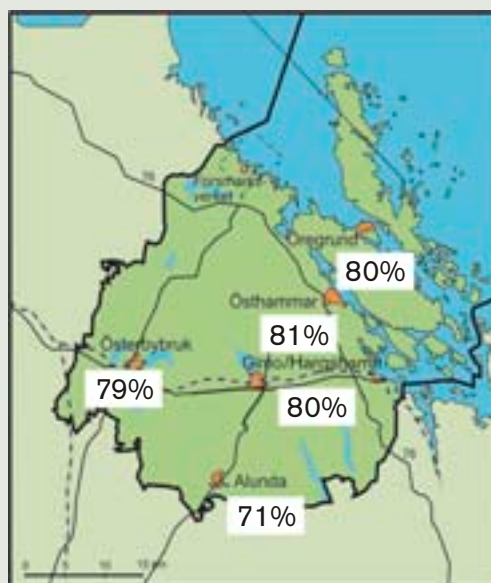
Opinionsundersökningen genomfördes för sjunde året och resultatet ligger på en fortsatt hög nivå. 79 procent av de tillfrågade säger sig vara för eller helt för ett slutförvar i Forsmark.

Resultatet av undersökningen visar oss bland annat hur vi har lyckats nå ut med informationen om projektet. Det ger oss värdefull information om hur vi ska arbeta i fortsättningen för att så många som möjligt ska känna till planerna på ett kärnbränsleförvar i kommunen.

Vi tackar alla som tog sig tid att svara på Synovate-Temos frågor. För frågor om SKB:s arbete på plats i Forsmark, kontakta vår information.

Bilden visar hur många procent i respektive tätort med omgivande landsbygd som säger sig vara för eller helt för ett slutförvar i Forsmark.

Bilden visar hur många procent i respektive tätort med omgivande landsbygd som anser att SKB:s information till invånarna fungerat bra eller mycket bra.

Svensk Kärnbränslehantering AB